

شماره: ۱۱۹/۷۲۰۶۳

تاریخ: ۱۴۰۱/۰۷/۳۰

پوست:

حضرت آیت الله احمد جنتی

دبیر محترم شورای نگهبان

سلام علیکم

عطف به نامه شماره ۰۲۳۰۷۷۶ مورخ ۱۴۰۱/۲/۲۴ و پیرو نامه شماره ۱۱۹/۱۰۲۰۰ مورخ ۱۴۰۱/۲/۱۷ در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی و ماده (۲۰۰) قانون آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی ایران لایحه معاهده معاضدت حقوقی متقابل در امور کیفری میان جمهوری اسلامی ایران و جمهوری فدرال برزیل در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۱/۷/۲۴ مجلس جهت رفع ایرادات آن شورا بررسی و به شرح پیوست تصویب شد.

محمدباقر قالیباف

دبیرخانه شورای نگهبان
شماره ثبت: ۱۰۲ ۳۳۴۹۸
تاریخ ثبت: ۱۴۰۱/۸/۱
کد پرونده:
ساعت ورود:

شماره: ۱۱۹/۷۲۰۶۳

تاریخ: ۱۴۰۱/۰۷/۳۰

پیوست:

لایحه معاهده معاضدت حقوقی متقابل در امور کیفری

میان جمهوری اسلامی ایران و جمهوری فدرال برزیل

ماده واحده- معاهده معاضدت حقوقی متقابل در امور کیفری بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری فدرال برزیل مشتمل بر یک مقدمه و سی و سه ماده به شرح پیوست تصویب و اجازه مبادله اسناد آن داده می شود.

تبصره- رعایت اصول هفتاد و هفتم (۷۷)، یکصد و بیست و پنجم (۱۲۵) و یکصد و سی و نهم (۱۳۹) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در اجرای این قانون، الزامی است.

بسم الله الرحمن الرحيم

معاهده معاضدت حقوقی متقابل در امور کیفری میان جمهوری اسلامی ایران و جمهوری فدرال برزیل

مقدمه

جمهوری اسلامی ایران و جمهوری فدرال برزیل که از این پس «طرف‌ها» نامیده می‌شوند؛

با تمایل به تقویت روابط موجود میان دو کشور؛ و
با علاقه به بهبود اثربخشی تحقیق و تعقیب جرم و مبارزه با جرم با روشی
مؤثرتر به عنوان ابزار حفاظت از ارزش‌های مشترک مربوط به خود؛
با تصدیق اهمیت ویژه مبارزه با فعالیت‌های مجرمانه جدی از جمله فساد،
پولشویی، قاچاق انسان، مواد مخدر، تروریسم و تأمین مالی تروریسم؛
با تصدیق مجدد اهمیت استرداد داری‌ها به عنوان ابزار کارآمد در مبارزه
با جرایم از جمله فساد، پولشویی، مبارزه با قاچاق انسان، قاچاق مهاجران، مواد
مخدر، تروریسم و تأمین مالی تروریسم؛
با احترام به حقوق بشر و حاکمیت قانون؛

با توجه به تضمین‌ها در نظام‌های حقوقی مربوط به خود که برای متهم،
حق محاکمه عادلانه از جمله حق رسیدگی به وسیله دادگاه بی‌طرف بنیان گذاشته
شده به موجب قانون را فراهم می‌کند؛

با تمایل به انعقاد معاهده‌ای در خصوص معاضدت حقوقی متقابل در امور
کیفری بر پایه اصول حاکمیت ملی، عدم مداخله در امور داخلی هر طرف
و حمایت از منافع متقابل؛

به شرح زیر توافق نموده‌اند:

ماده ۱- محدوده معاضدت

۱- طرف‌ها، معاضدت حقوقی متقابل را طبق مفاد این معاهده با هدف انجام جریان‌های رسیدگی مربوط به امور کیفری از جمله هرگونه اقدام صورت پذیرفته در رابطه با تحقیق یا تعقیب جرم و اقدامات موقت در رابطه با عواید و ابزار جرم مثل ایجاد محدودیت و اعمال کنترل، ضبط یا مصادره و همچنین واگذاری و بازگرداندن دارایی‌ها ارائه خواهند داد.

۲- معاضدت شامل موارد زیر خواهد بود:

الف) ابلاغ اوراق و احضاریه‌ها،

ب) اخذ شهادت یا اظهارات اشخاص؛

پ) انتقال اشخاص در بازداشت در راستای اهداف این معاهده؛

ت) اجرای درخواست‌های کشف و توقیف؛

ث) ارائه اسناد، سوابق و دیگر ادله معتبر؛

ج) ارزیابی کارشناسانه اشخاص، اشیاء و مکان‌ها؛

چ) اخذ و ارائه ارزیابی‌های کارشناسانه؛

ح) مکان‌یابی یا شناسایی اشخاص؛

خ) شناسایی، ردیابی، اقدامات موقت از جمله ایجاد محدودیت و اعمال

کنترل، توقیف، مصادره و توقیف عواید حاصله و ابزار جرم و معاضدت در رابطه با جریان‌های رسیدگی؛

د) استرداد دارائی‌ها؛

ذ) تسهیم اموال؛

ر) هر نوع معاضدت دیگر که به موجب قوانین طرف‌ها ممنوع نشده باشد.

۳- چنانچه درخواست به منظور کشف و توقیف ادله، ایجاد محدودیت و

اعمال کنترل یا مصادره عواید حاصله و ابزار جرم انجام شده باشد، طرف درخواست شونده می‌تواند بنا به صلاحدید و طبق حقوق داخلی خود معاضدت را ارائه نماید.

۴- از نظر این معاهده، مقام‌های صلاحیت‌دار برای درخواست معاضدت حقوقی متقابل، همانگونه که در حقوق داخلی طرف درخواست‌کننده مقرر گردیده است، کسانی هستند که اختیار انجام رویه‌های قضایی یا اجرایی در باب ارتکاب فعالیت مجرمانه را دارند. در تمام موارد، همه درخواست‌های مزبور به نحوی که در ماده (۲) این معاهده مشخص شده است، ارسال خواهند شد.

در بند (۱)، جزء «خ» بند (۲) و بند (۳) ماده (۱) معاهده، واژه «کنترل» به عبارت «نظارت (کنترل)» اصلاح می‌شود.

ماده ۲- مراجع مرکزی و چگونگی ارتباط

- ۱- مراجع مرکزی توسط طرف‌ها مشخص خواهند شد.
- ۲- برای جمهوری اسلامی ایران، مرجع مرکزی وزارت دادگستری خواهد بود.
- ۳- برای جمهوری فدرال برزیل، مرجع مرکزی وزارت دادگستری خواهد بود که می‌تواند همچنین به عنوان مرجع انتقال نیز عمل کند.
- ۴- مراجع مرکزی به منظور نیل به اهداف این معاهده، از مجاری دیپلماتیک با یکدیگر در ارتباط خواهند بود.
- ۵- در مواقع ضروری، درخواست‌ها می‌تواند به طور مستقیم بین مراجع مرکزی طرف‌ها رد و بدل شود اما باید فوری از مجاری سیاسی (دیپلماتیک) به صورت مکتوب تأیید شوند.
- ۶- طرف‌ها می‌توانند در هر زمان، هرگونه تغییر در تعیین مرجع مرکزی و یا مرجع انتقال و وظائف آنها را به منظور نیل به اهداف این معاهده اطلاع دهند.

اطلاع‌رسانی در مورد تعیین مزبور با مبادله یادداشت‌های دیپلماتیک صورت خواهد پذیرفت.

۷- مراجع مرکزی تسریع و کارآیی معاضدت حقوقی متقابل به موجب این معاهده را تضمین خواهند کرد.

در ماده (۲) معاهده واژه «دیپلماتیک» به عبارت «سیاسی (دیپلماتیک)» اصلاح می‌شود.

ماده ۳- امتناع از معاضدت

۱-

۲- از نظر این معاهده، موارد زیر جرم دارای ماهیت سیاسی محسوب نخواهد شد:

الف) جرم علیه حیات یا شخص رئیس حکومت یا رئیس دولت یا عضو(اعضای) درجه اول خانواده آنها؛

براساس نامه شماره ۱۰۴۳۹۰ مورخ ۱۴۰۱/۶/۱۵ معاون امور مجلس ریاست جمهوری، در جزء «الف» بند (۲) ماده (۳) عبارت «جرم علیه حیات یا شخص رئیس حکومت» به عبارت «جرم منجر به سلب حیات یا علیه شخص رئیس حکومت» اصلاح می‌شود.

ب) جرم به موجب هر کنوانسیون بین‌المللی که طرف‌ها به سبب عضویت در آن متعهد هستند که شخص مورد نظر را مسترد یا تعقیب نموده یا پرونده را بدون تأخیر غیرموجه به مراجع صلاحیت‌دار به منظور تعقیب قضایی تحویل نمایند؛

پ) جرم مرتبط با تروریسم یا تأمین مالی تروریسم؛

ت) مبادرت یا تبانی جهت ارتکاب هر یک از جرایم پیش‌گفته یا مشارکت به عنوان شریک شخصی که مرتکب چنین جرایمی می‌شود یا مبادرت به ارتکاب

آنها می نمایند.

ث) جرایم جدی علیه حیات، تمامیت جسمانی، حیثیت یا دارایی، حتی اگر با انگیزه سیاسی بوده باشد.

۳- قبل از رد معاضدت به موجب این ماده، طرف‌ها برای بررسی اینکه آیا معاضدت در صورت ضرورت می‌تواند منوط به چنین شرایطی ارائه گردد، مشورت خواهند نمود. چنانچه طرف درخواست کننده معاضدت چنین شرایطی را بپذیرد، باید شرایط را اجابت نماید.

۴- چنانچه طرف درخواست شونده از ارائه معاضدت امتناع نماید، طرف درخواست کننده را از دلایل رد مطلع خواهد نمود.

ماده ۴-...

ماده ۷- اخذ شهادت و ارائه دلیل در طرف درخواست شونده

۱- شخصی که در قلمرو طرف درخواست شونده از او درخواست دلیل شده است، ممکن است به منظور شهادت یا ارائه اسناد، سوابق یا مفاد ادله به وسیله احضاریه یا روشهای دیگری مجبور به احضار گردد که ممکن است به موجب قوانین طرف درخواست شونده مجاز باشد.

براساس نامه شماره ۱۰۴۳۹۰ مورخ ۱۴۰۱/۶/۱۵ معاون امور مجلس ریاست

جمهوری، ترجمه بند (۱) ماده (۷) معاهده، به شرح زیر اصلاح می‌شود:

۱- شخصی که در قلمرو طرف درخواست شونده از او درخواست دلیل، شده باشد را می‌توان تا جایی که قانون طرف درخواست شونده اجازه داده است، برای شهادت یا ارائه اسناد، سوابق یا مفاد ادله به وسیله احضاریه یا روشهای دیگری مجبور به احضار نمود.

۲- اگر شخص احضار شده ادعایی مبنی بر مصونیت، عدم صلاحیت یا امتیاز به موجب قوانین طرف درخواست کننده مطرح نماید، با این حال، دلیل اخذ

خواهد گردید و آن ادعا جهت حل و فصل توسط مراجع طرف درخواست کننده به آن طرف اطلاع داده خواهد شد.

۳- طرف درخواست شونده، بنا به درخواست پیشاپیش اطلاعات پیرامون زمان و مکان اخذ ادله به موجب این ماده را ارائه خواهد نمود.

۴- طرف درخواست شونده می تواند مجوز حضور اشخاصی را که در درخواست مشخص شده اند در طول اجرای درخواست صادر نماید و می تواند به موجب قوانین خود به این اشخاص اجازه ارائه سؤال بدهد.

ماده ۸- ...

ماده ۹- حمایت از کارشناسان، شهود و قربانیان

۱- هر طرف، به موجب درخواست طرف دیگر و طبق حقوق داخلی خود، باید حمایت مؤثری را در ارتباط با تلافی یا ارباب احتمالی نسبت به شهود و کارشناسان و در صورت اقتضا خویشاوندان و اشخاص دیگر وابسته به آنها به عمل آورد.

۲- اقدامات پیش بینی شده در بند (۱) این ماده، می تواند در سایر موارد و بدون پیش داوری نسبت به حقوق خوانده از جمله حق رعایت تشریفات قانونی، شامل موارد زیر باشد:

الف) ایجاد تشریفات برای حمایت از چنین اشخاصی، در حد امکان و ضرورت مانند جابه جایی آنها و در صورت اقتضا صدور مجوز عدم افشاجری یا محدودیت در زمینه افشای اطلاعات راجع به هویت و محل افراد مزبور؛

ب) تدارک قواعد مستند در زمینه صدور مجوز برای کارشناسان و شهود به منظور ارائه شهادت به شیوه ای که امنیت چنین افرادی تأمین گردد، از قبیل صدور مجوز برای ارائه شهادت از طریق استفاده از فناوری ارتباطات همچون

ویدئو و یا دیگر وسایل مناسب.

در جزء «ب» بند (۲) ماده (۹) معاهده، واژه «ویدئو» به عبارت «تصویر (ویدئو)» اصلاح می‌شود.

۳- مقررات این ماده همچنین باید در ارتباط با قربانیان تا آنجایی که شاهد محسوب می‌شوند، اعمال گردد.

ماده ۱۰-.....

ماده ۱۱-امان‌نامه

۱- شخصی که در طرف درخواست کننده قرار دارد، به سبب درخواست معاضدت نباید:

الف) تحت بازداشت، تحت پیگرد قانونی، مجازات یا در معرض هر گونه محدودیت دیگر آزادی فردی برای هر فعل یا ترک فعلی که قبل از ورود شخص به قلمرو طرف درخواست شونده انجام شده قرار گیرد.

ب) متعهد به ارائه دلیل یا کمک به هر تحقیق یا جریان رسیدگی باشد مگر در موارد مرتبط با درخواست.

۲- بند (۱) این ماده در موارد زیر اعمال نخواهد شد، اگر شخص مورد اشاره در آن:

الف) در ترک قلمرو طرف درخواست کننده آزاد بوده ولی در ظرف پانزده روز پس از اعلام رسمی مبنی بر اینکه حضور او دیگر ضروری نیست، قلمرو مزبور را ترک ننماید؛ یا

ب) بعد از ترک طرف درخواست کننده به طور داوطلبانه به آنجا بازگردد.

مجلس بر مصوبه قبلی خود در ماده واحده و بند (۱) ماده (۱۱) و مواد (۱۹) و (۲۹) معاهده، اصرار ورزید.

ماده ۱۲- جلسات استماع تصویری

- ۱- طرف درخواست کننده می تواند درخواست نماید که جلسات استماع به صورت تصویری برگزار گردد.
- ۲- طرف درخواست شونده باید با جلسات استماع به صورت تصویری موافقت یا مخالفت نماید.
- ۳- درخواست جلسات استماع به صورت تصویری باید علاوه بر اطلاعات مذکور در ماده (۲۳)، مشتمل بر نام مقامها و افراد دیگری باشد که در جلسه استماع شرکت خواهند کرد.
- ۴- طرف درخواست شونده طبق حقوق داخلی خود باید شخصی که قرار است اظهارات وی استماع شود را احضار نماید.
- ۵- مقررات زیر باید در جلسات استماع به صورت تصویری اعمال شوند:
 - الف) جلسه استماع باید در حضور مقام صلاحیتدار طرف درخواست شونده و در صورت لزوم با کمک یک مترجم انجام شود. این مقام همچنین مسئول شناسایی شخصی که اظهارات وی باید استماع شود و رعایت تشریفات قانونی می باشد. در مواردی که مقام صلاحیتدار طرف درخواست شونده تشخیص دهد که تشریفات قانونی در هنگام جلسه استماع رعایت نشده است، بلافاصله باید اقدامات لازم را به منظور کسب اطمینان از ادامه مناسب جلسه استماع به عمل آورد.
 - ب) جلسه استماع باید توسط مقام صلاحیتدار طرف درخواست کننده یا بنا به دستور وی طبق حقوق داخلی آن انجام شود.
 - پ) طرف درخواست شونده بنا بر درخواست طرف درخواست کننده یا درخواست شخصی که اظهارات وی باید استماع شود، باید ترتیباتی را جهت در

اختیار قرار دادن مترجم برای شخص مذکور اتخاذ نماید.

ت) شخصی که اظهارات وی استماع می‌شود، در صورتی که چنین حقی طبق قانون طرف درخواست شونده یا طرف درخواست کننده، به رسمیت شناخته شده باشد، از حق سکوت اختیار کردن برخوردار خواهد بود.

۶- مقام صلاحیتدار طرف درخواست شونده باید بعد از اتمام جلسه استماع، اقدام به نوشتن گزارشی حاوی موارد زیر نماید:

الف) تاریخ و مکان برگزاری جلسه استماع با امضای اشخاصی که در جلسه استماع حضور یافته‌اند؛

ب) هویت شخصی که اظهارات وی استماع شده است؛

پ) مشخصات و هویت افراد دیگری که در طرف درخواست شونده در جلسه استماع شرکت کرده‌اند؛

ت) تعهد یا سوگندنامه؛ و

ث) شرایط فنی که جلسه استماع تحت آن برگزار شده است.

۷- اسنادی که در بند پیشین به آن اشاره شده است، باید توسط طرف درخواست شونده برای طرف درخواست کننده ارسال شود.

۸- طرف درخواست شونده باید اقدامات مقتضی طبق این ماده را در خصوص ادای شهادت شهود یا استماع اظهارات کارشناسان در قلمرو خود و برابر با حقوق داخلی خود و به همان ترتیبی که در جریان رسیدگی داخلی آن مقرر شده است، اعمال نماید و:

الف) امتناع از ادای شهادت در مواردی که به فرد تحمیل شده باشد، یا

ب) ارائه بیانات ناصحیح.

بر اساس نامه شماره ۱۰۴۳۹۰ مورخ ۱۴۰۱/۶/۱۵ معاون امور مجلس ریاست جمهوری، ترجمه بند (۸) ماده (۱۲) به شرح زیر اصلاح می شود:

۸- طرف درخواست شونده باید در قلمرو خود اقدامات مقتضی طبق این ماده را در خصوص استماع شهادت شاهد یا استماع اظهارات کارشناس برابر با حقوق داخلی خود به همان ترتیبی که در آیین دادرسی داخلی آن مقرر شده است، اعمال نماید و:

الف- در مواردی که ادای شهادت به فرد تحمیل شده باشد، یا

ب- در صورت ارائه اظهارات خلاف واقع

از استماع شهادت امتناع نماید.

۹- طرفها می توانند مفاد این ماده را در مورد جلسات استماع به صورت تصویری که در آن خوانده یا شخص تحت رسیدگی در یک جریان رسیدگی کیفری شرکت می کنند، اعمال نمایند. در این صورت، طرفها با یکدیگر در مورد برگزاری و انجام جلسات به صورت تصویری بر اساس قوانین داخلی خود و اسناد بین المللی مقتضی و لازم الاجراء مشورت کرده و تصمیم گیری می نمایند. جلسات استماع که در آن خوانده یا افراد تحت رسیدگی در یک جریان رسیدگی کیفری می باشند تنها با رضایت آنها انجام پذیر خواهد بود.

ماده ۱۳-.....

ماده ۱۶- معاضدت در جریانهای رسیدگی مصادره

۱- طرفها باید به یکدیگر در جریان رسیدگی مربوط به شناسایی، ردیابی، اقدامات موقت همانند ایجاد محدودیت و اعمال کنترل، مصادره و ضبط عواید و ادوات جرم طبق قوانین داخلی طرف درخواست شونده، معاضدت نمایند.

۲- در صورت آگاهی یک طرف از وجود عواید یا ادوات جرم واقع در قلمرو طرف دیگر و امکان انجام اقدامات موقت از جمله ایجاد محدودیت و

اعمال کنترل، مصادره یا ضبط آن طبق قوانین آن طرف، طرف مزبور می‌تواند مراتب را به طرف دیگر اطلاع‌رسانی نماید.

در بندهای (۱) و (۲) ماده (۱۶) معاهده، واژه «کنترل» به عبارت «نظارت (کنترل)» اصلاح می‌شود.

۳- چنانچه طرف مطلع شده دارای صلاحیت در خصوص مسئله باشد، مشخص خواهد کرد که آیا اتخاذ هرگونه اقدامی مقتضی است و طبق قوانین داخلی خود تصمیم‌گیری خواهد نمود و اطلاع‌رسانی به طرف دیگر را از اقدامات به عمل آمده، تضمین خواهد نمود.

ماده ۱۷-...

ماده ۱۹- درخواست‌های تسهیم‌داری

۱- طرف‌ها باید بازگشت‌داری‌ها و عواید ناشی از جرم مقرر در مواد (۱۵) تا (۱۸) این معاهده را در اولویت قرار دهند. در هر حال آنها، در محدوده قوانین داخلی خود می‌توانند در مورد تسهیم‌داری‌ها طبق مفاد این معاهده به صورت موردی توافق نمایند.

۲- درخواست برای تسهیم‌داری باید ظرف یک‌سال از تاریخ لازم‌الاجراء شدن قرار نهایی مصادره ارائه گردد، مگر اینکه طرف‌ها در موارد استثناء به صورت دیگری توافق کرده باشند.

۳- طرف درخواست‌شونده، با دریافت درخواست تسهیم‌داری انجام شده طبق مفاد این ماده باید:

الف) بررسی کند که آیا داری را به گونه مندرج در این ماده تسهیم نماید یا نماید؛ و

ب) طرفی که درخواست نموده را از نتیجه آن بررسی آگاه نماید.

۴- در موارد مقتضی که طرف‌های ثالث با حسن نیت یا قربانیان قابل شناسایی وجود دارند، ملاحظه حقوق طرف‌های ثالث با حسن نیت یا قربانیان باید بر تسهیم دارایی‌ها میان طرف‌ها مقدم باشد.

ماده ۲۰-.....

ماده ۲۹- مطابقت با سایر ترتیبات

معاضدت و ترتیبات مقرر در این معاهده، مانع از این نخواهد شد که هر یک از طرف‌ها بر اساس مفاد سایر موافقتنامه‌های بین‌المللی که ممکن است عضو آن محسوب گردد، حقوق بین‌الملل عرفی یا مفاد قوانین داخلی خود به طرف دیگر معاضدت نماید. همچنین طرف‌ها می‌توانند بر اساس هر ترتیبات، موافقتنامه یا رویه‌ای که ممکن است بین نهادهای مجری قانون طرفها حاکم باشد، معاضدت ارائه نمایند.

ماده ۳۰- حل و فصل اختلاف

هرگونه اختلاف بین طرف‌ها در زمینه تفسیر یا اجرای این معاهده باید به صورت دوستانه و به وسیله مذاکره از مجاری دیپلماتیک حل و فصل گردد.

در ماده (۳۰) معاهده، واژه «دیپلماتیک» به عبارت «سیاسی (دیپلماتیک)» اصلاح می‌شود.

ماده ۳۱-...

اصلاحات فوق در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ بیست و چهارم مهرماه یکهزار و چهارصد و یک مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید.

محمدباقر قالیباف